

5. Udvalgte overtrædelser

5.1. Indledning

Nedenfor foreslås særlige vejledende bødeniveauer for visse overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven.

I praksis ses forholdsvis mange overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19, § 27, § 33 og § 71. Der synes at være en tendens til, at domstolene fastsætter bøder på kr. 5.000-10.000 for erhvervsmæssige overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, hvor der ikke er sket konfiskation eller udmålt en skønsmæssig bøde svarende hertil efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5, og hvor der ikke er sket nævneværdig skade på miljøet.

5.2. Overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19 og § 27

Efter miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1 og 2, må stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, ikke nedgraves i jorden, udledes eller oplægges på jorden eller afledes til undergrunden, medmindre der er givet tilladelse hertil. Typiske overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19 er oplag – ofte direkte på jorden – af diverse materialer herunder motordele og væsker, der kan forurene jorden, udledning af toiletspildvand, husspildvand m.v. til bl.a. grøfter, samt nedgravning af affald, herunder maling og nedknuste byggematerialer.

Miljøbeskyttelseslovens § 27 indeholder et forbud mod at tilføre stoffer, der kan forurene vandet, til vandløb, søer eller havet. Stofferne må ikke oplægges sådan, at der er fare for, at vandet forurennes. Typiske overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 27 er udledning af møddingsaft, ensilagesaft, spildevand, kemiske stoffer og gylle m.m. uden tilladelse, ofte med skader på miljøet og dyrelivet til følge.

For så vidt angår landbrugets udledninger har Højesteret senest i en dom fra 1987 om landbrug udtalt sig generelt om bødeudmålingen for så vidt angår ulovlige udledninger af forurenende stoffer. Højesteret fastslår, at udgangspunktet for fastsættelsen af bøde efter miljøbeskyttelsesloven ved ulovlige udledninger, hvor det beregnede PE-tal (forureningseffekt) ikke overstiger 1.000, bør være kr. 5.000, medmindre der foreligger omstændigheder, der kan begrunde en forhøjelse eller en nedsættelse. Højesteret udtalte derudover, at risiko for skadevirkninger og typiske udslag af sådanne udledninger ikke skal tages i betragtning som bødeforhøjende omstændighed, men må anses omfattet af det almindelige forhøjede bødeniveau. Omregnet til nutidskroner vil bøden svare til omkring kr.

8.000. Regeringen mener, at dette er et for lavt bødeniveau.

Det er regeringens holdning, at der bør udmåles en ensartet bøde, uanset om der er tale om landbrugets eller industriens overtrædelser.

Regeringen finder, at bødeniveauet for overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19 og § 27 er for lavt. Til illustration heraf kan nævnes en sag, hvor en person blev idømt en bøde på kr. 5.000 for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 19 og § 43 samt affaldsbekendtgørelsen. Personen havde i perioden fra september 2004 til juli 2005 unldadt at bortskaffe en større mængde døde kalkuner opbevaret i 18 containere, hvilket medførte gener for naboer, smitterisiko og risiko for forurening af jord og grundvand. Den pågældende havde endvidere nedgravet en større mængde døde kalkuner uden tilladelse, hvilket medførte risiko for forurening af jord og grundvand.

Regeringen finder, at bødeniveauet for mindre alvorlige overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19 og § 27 i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum kr. 20.000. I de mindst alvorlige overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19 bør bødeniveauet dog i almindelighed i førstegangstilfælde kun være på minimum kr. 5.000.

De foreslåede vejledende bødeniveauer tænkes at udgøre minimumsbøder. Bødeniveauet bør være højere i sager, hvor der foreligger skærpede omstændigheder. Til illustration af, hvornår bøden for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 19 vurderes at burde være højere end det vejledende bødeniveau kan nævnes en sag, hvor en entreprenør etablerede en privat vej ved brug af nedknust byggeaffald bl.a. bestående af nedknust tegl, beton og ledningsrester, hvilket fandtes i strid med miljøbeskyttelseslovens § 19. Under hensyntagen til, at kommunens påbud om opgravning og bortskaffelse af de udlagte materialer ikke var efterkommet, og at den pågældende havde opnået en besparelse på mellem kr. 100.000-150.000, blev bøden udmålt til kr. 100.000. Det er regeringens holdning, at bøden burde have været højere. Sammenholdes den opnåede fortjeneste med bødens størrelse, må det klart formodes, at bødeudmålingen ikke havde en pønål effekt, og at bøden derfor var for lavt udmålt. Dommen blev senere anket og den anklagede frifundet, men dommen tjener stadig som eksempel på, hvad domstolene mente, at straffen skulle være for pågældendes overtrædelse.

Som et eksempel på, hvornår bøden for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 27 vurderes at burde være højere end det vejledende bødeniveau på kr.